

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Ferdinand Lousbergskai 22 (Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2021D388
Mei 2021

NOTA

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK MET
INGREEP IN DE BODEM

Voorafgaand:

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2021C257)
- Programma van maatregelen (2021C257)
- Melding prospectie met ingreep in de bodem (2021D388)

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bart Bot, Elenora Vanbrabant

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Administratieve gegevens	6
2	Aanleiding	8
3	Synthese van het bureauonderzoek 2021C257	10
3.1	Situering	10
3.2	Geplande werken	13
3.3	Historische en archeologische situering	14
3.3.1	Algemene historische situering.....	14
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	17
3.3.3	Archeologische situering	23
4	Beschrijving van de onderzoeksopdracht	24
5	Werkwijze en strategie.....	25
5.1	Motivering onderzoeksstrategie.....	25
5.2	Organisatie van het onderzoek	29
5.3	Advies specialisten en wetenschappelijke advisering	29
5.4	Selectie bronnen	29
6	Resultaten van het proefputtenonderzoek	30
6.1	Overzicht van de proefputten	30
6.2	Aardkundige opbouw/stratigrafie	34
6.3	Assesment sporen	40
6.4	Assesment vondsten	43
6.5	Assesment stalen.....	43
6.6	Assesment conservatie	43
6.7	Datering en interpretatie	44
6.8	Beantwoording van de onderzoeksvragen	44
7	Samenvatting	45
8	Bibliografie.....	46
9	Bijlagen.....	47
9.1	Plannenlijst	47
9.2	Sporenlijst.....	47
9.3	Vondstenlijst.....	47
9.4	Monsterlijst.....	47
9.5	Fotolijst	48

FIGURENLIJST

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257).	7
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)	8
Figuur 3 Beslissingsboom stedenbouwkundige handelingen (deel 2). (bron: Agentschap Onroerend Erfgoed)	9
Figuur 4 Historische stadskern van Gent (blauw) met aanduiding van het plangebied (rood). (bron: Historische stadskern van Gent Inventaris Onroerend Erfgoed).....	9
Figuur 5 Het projectgebied geprojecteerd op de orthofoto uit 2020. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257).....	11
Figuur 6 Projectgebied weergegeven op het digitaal hoogtemodel met aanduiding van de waterlopen. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257).....	12
Figuur 7 Het plangebied geprojecteerd op de quartair geologische kaart. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257).....	13
Figuur 8: Synthese geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)	14
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (Bron: NGI Cartesius). 19	
Figuur 10: Projectgebied bij benadering weergegeven op het stadszicht op Gent (bron: STAM).	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het plan van Braun & Hogenberg, 1572 (Bron: NGI Cartesius).	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het plan van Johannes Blaeu, 1649 (Bron: NGI Cartesius).	21
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	21
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het plan van Saurel, 1841 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).	22
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	23
Figuur 16 Proefputtenplan uit het programma van maatregelen van de bureaustudie. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)	25
Figuur 17 Proefputtenplan op GRB-basiskaart.....	26
Figuur 18 proefputtenplan op de meest recente orthofoto. (bron: geopunt)	27
Figuur 19 Zicht op het plangebied ter hoogte locatie van proefput 1.	28

Figuur 20 Zicht op de locatie van proefput 2.	28
Figuur 21 Aangelegde proefputten met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood), vlak 1. (bron: geopunt)	30
Figuur 22 Aangelegde proefputten met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood), vlak 2. (bron: geopunt)	31
Figuur 23 Aangelegde proefputten met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood), vlak 3. (bron: geopunt)	32
Figuur 24 Proefput 1.....	33
Figuur 25 Proefsleuf 2.	34
Figuur 26 Grondplan met aanduiding van de aangelegde profielen.....	35
Figuur 27 Gedigitaliseerde tekening profiel 1.....	36
Figuur 28 Profiel 1 in proefput 1.	36
Figuur 29 Gedigitaliseerde tekening profiel 2.....	37
Figuur 30 Profiel 2.....	38
Figuur 31 Gedigitaliseerde tekening profiel 3.....	38
Figuur 32 Profiel 3.....	39
Figuur 33 Gedigitaliseerde tekening profiel 4.....	39
Figuur 34 Profiel 4.....	40
Figuur 35 Recente muurstructuren in proefput 1.....	41
Figuur 36 20 ^{ste} eeuwse waterput tussen proefput 1 en 2.....	41
Figuur 37 Thematische kaart sporen vlak 1.....	42
Figuur 38 Thematische kaart sporen vlak 2.....	43

TABELLENLIJST

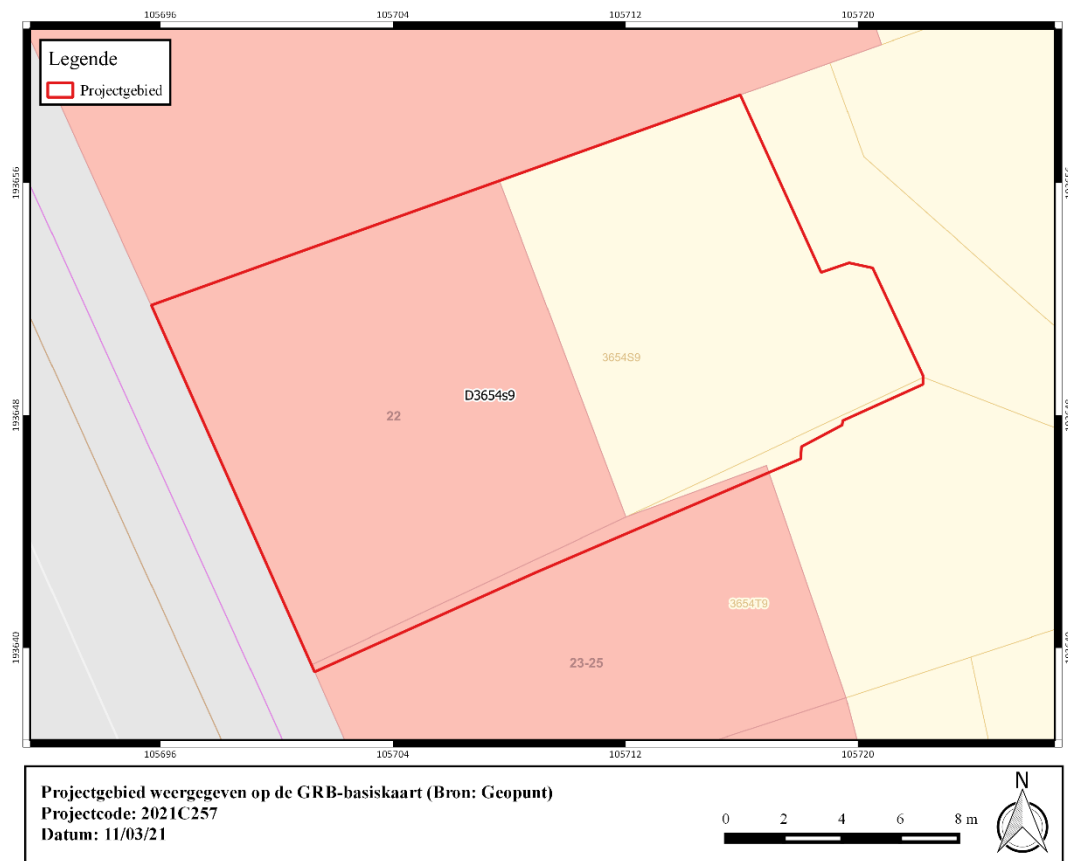
Tabel 1. Administratieve gegevens. De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

1 Administratieve gegevens

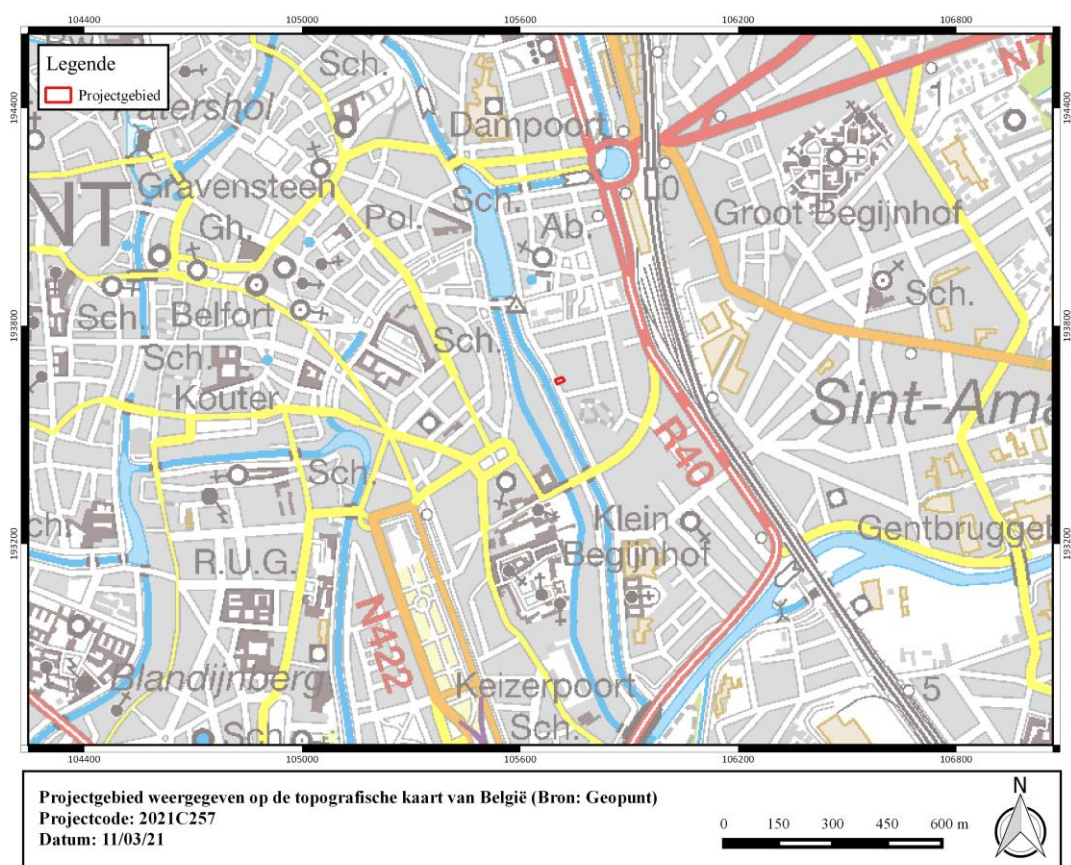
Tabel 1. Administratieve gegevens. De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	/
	Postcode	9000
	Adres	Ferdinand Lousbergskaai 22 9000 Gent
	Toponiem	Stationsstraat 7
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 105691$ $Y_{\min} = 193636$ $X_{\max} = 105726$ $Y_{\max} = 193661$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afdeling 4, Sectie D, nr. 3654s9 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus) Bart Bot (erkend archeoloog) Elenora Vanbrabant (archeoloog) Emiel Vandewalle (archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Stadsarcheologische Dienst Gent	

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)

2 Aanleiding

Deze ‘nota verslag van het proefputtenonderzoek’ wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 351m². Vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Gent¹. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt.

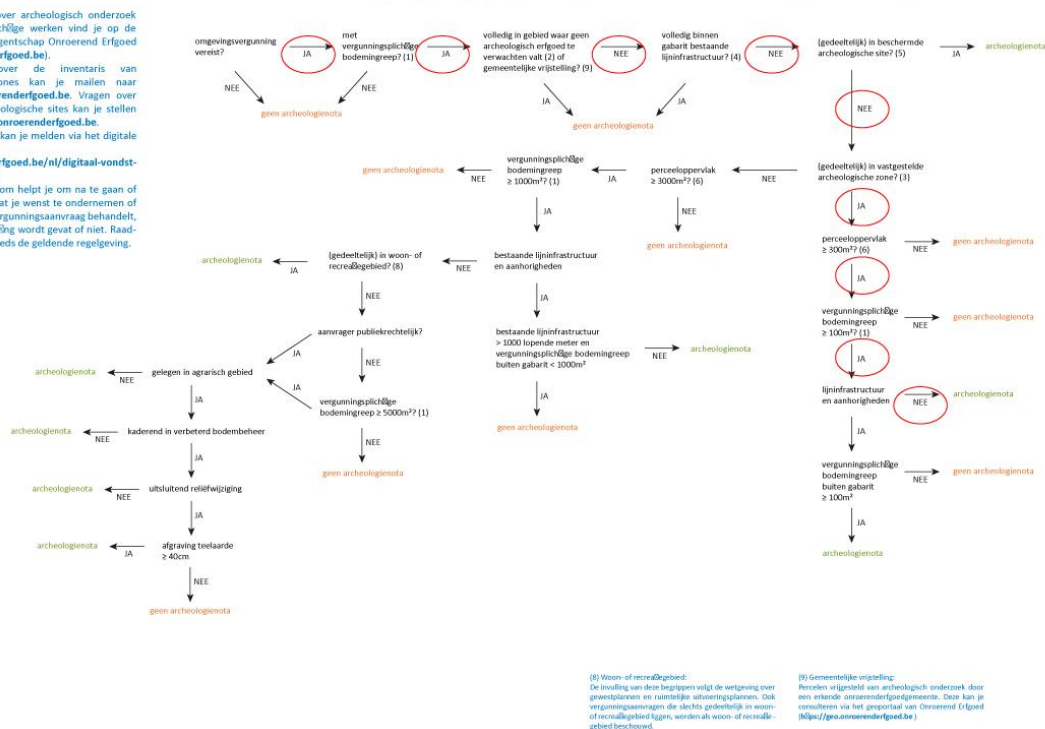
De archeologienota² bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een prospectie met ingreep in de bodem diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van deze prospectie beschreven.

¹ [Historische stadskern van Gent | Inventaris Onroerend Erfgoed](#) (geraadpleegd op 03/06/2021)

² [Vooronderzoek Gent Ferdinand Lousbergskaaï 22 | Archeologieportaal Onroerend Erfgoed](#)

Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

Meer informatie over archeologisch onderzoek bij vergunningsplichtige werken vind je op de website van het Agentschap Onroerend Erfgoed (www.onroerenderfgoed.be). Voor vragen over de inventaris van archeologische zones kan je mailen naar inventaris@onroerenderfgoed.be. Vragen over beschermde archeologische sites kan je stellen via beschermen@onroerenderfgoed.be. Een toevalsvondst kan je melden via het digitale formulier op: www.onroerenderfgoed.be/nl/digitaal-vondst-meldingsformulier. Deze beslissingsboom helpt je om na te gaan of het bouwproject dat je wenst te ondernemen of waarvoor je een vergunningsaanvraag behandelt, door deze verplichting wordt gevat of niet. Raadpleeg bij twijfel steeds de geldende regelgeving.

Dit schema heeft betrekking op omgevingsvergunningen voor stedenbouwkundige handelingen. Voor omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden en duiding bij de andere begrippen, zie het andere schema.

Figuur 3 Beslissingsboom stedenbouwkundige handelingen (deel 2). (bron: Agentschap Onroerend Erfgoed)

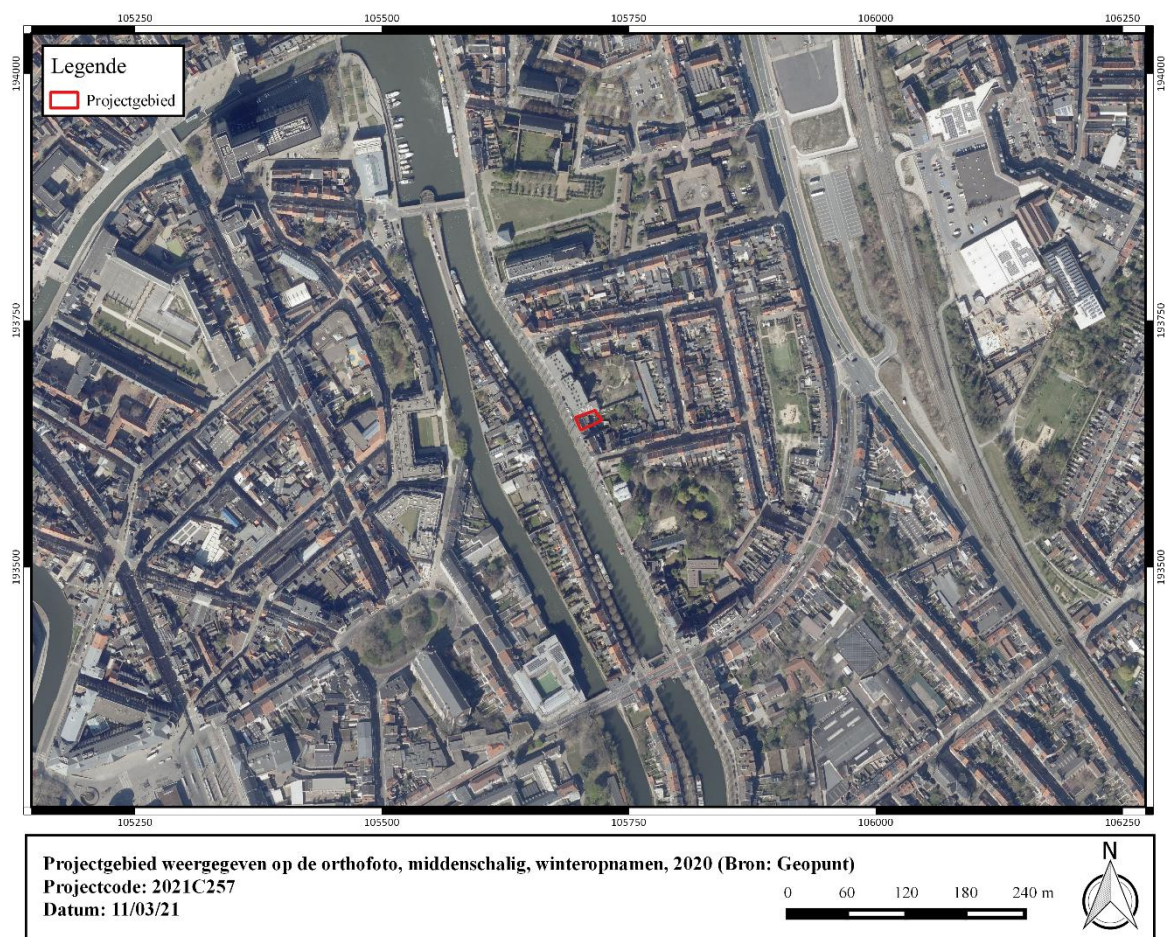
Figuur 4 Historische stadskern van Gent (blauw) met aanduiding van het plangebied (rood). (bron: [Historische stadskern van Gent | Inventaris Onroerend Erfgoed](#))

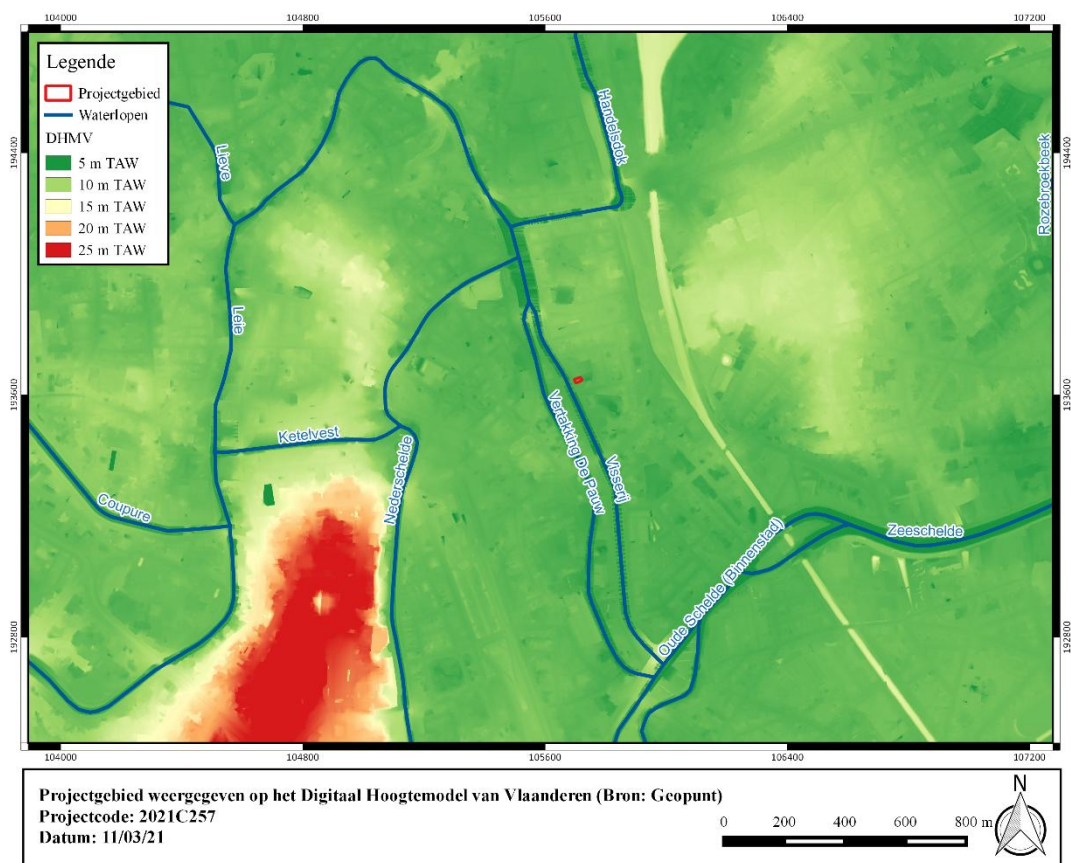
3 Synthese van het bureauonderzoek 2021C257

3.1 Situering

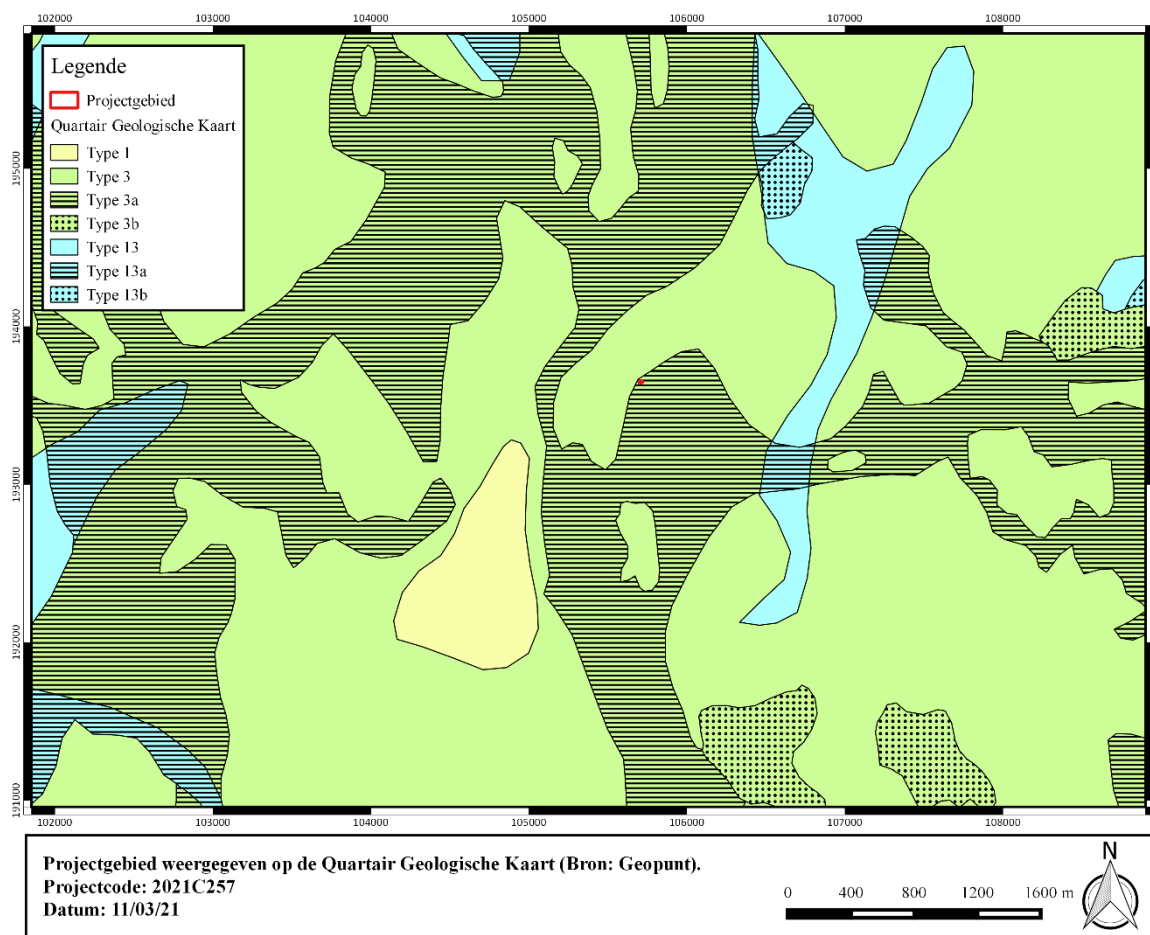
Het plangebied is gelegen in Gent, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein grenst ten westen aan de Ferdinand Lousbergsskaai, die parallel langsheen de waterloop Visserij loopt. De noord- oost- en zuidzijde sluiten aan bij bebouwde percelen. Fysisch-geografisch is Gent gelegen in de Vlaamse Vallei aan de samenvloeiing van de Schelde en de Leie. De Vlaamse Vallei is een lage zandige vlakte met een gemiddelde topografische ligging die lager is dan +10 m TAW. Het plangebied zelf is volgens het hoogtemodel gelegen op een hoogte van ca. + 6.6 tot + 7. 2 m TAW. Het hoogtemodel geeft echter een vertekend beeld weer door de dense bebouwing ter hoogte van én in de omgeving van het projectgebied. Het plangebied heeft thans een vlak verloop. Vanwege de lange bewoningsgeschiedenis en de ligging nabij het alluvium van de Schelde kan enigszins aangenomen worden dat het terrein in zekere mate is opgehoogd teneinde het bewoonbaar te maken in het verleden. Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 3. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Figuur 5 Het projectgebied geprojecteerd op de orthofoto uit 2020. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)

Figuur 6 Projectgebied weergegeven op het digitaal hoogtemodel met aanduiding van de waterlopen. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)

Figuur 7 Het plangebied geprojecteerd op de quartair geologische kaart. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)

3.2 Geplande werken

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 286 m². Binnen de projectgrenzen situeert zich een herenwoning uit 1863 met recentere annexen aan de oostzijde. Op heden is ca. 172 m² van het projectgebied gebouwd. Ca. 105 m² van deze bebouwing is op heden onderkelderd tot een diepte van ca. 166-175 cm-mv, exclusief funderingsplaat. In het kader van de geplande ontwikkeling wordt de oostelijke uitbouw tot aan de achtergevel van het hoofdgebouw gesloopt. De sloop heeft betrekking op een oppervlakte van ca. 36 m². Na de noodzakelijke sloopwerken wordt een nieuwe aanbouw voorzien. Deze nieuwe aanbouw zal deels onderkelderd zijn. De nieuwe kelder zal aansluiten op de bestaande kelder. De kelders in ontworpen toestand zullen een diepte hebben van ca. 275 cm, wat impliceert dat de bestaande kelders tot één meter dieper zullen uitgegraven worden. Over een oppervlakte van ca. 75 m² wordt dus een verdere uitdieping van ca. ruim 1 meter voorzien. Ter hoogte van het zuidelijk deel van het bestaand gebouw (waar geen kelder zit), wordt een nieuwe vloer gerealiseerd over een oppervlakte van ca. 25 m². De nieuwe kelder met diepte van 275 cm zal een oppervlakte hebben van ca. 32 m². De volledige nieuwe uitbouw zal een footprint hebben van ca. 120 m². De nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 100 cm-mv) en een vloerplaat (ca. 50 cm-mv). In functie van de nieuwe ontwikkeling wordt tevens nieuwe riolering aangelegd die zal aansluiten op een infiltratieput, RW-put en septische put. Deze putten met gecombineerde oppervlakte van ca. 6 m² worden gerealiseerd ten oosten van de uitbouw. Voor de aanleg van de putten is een bodemingreep

nodig tot ca. 2 m-mv. Voor de nieuwe rioleringen moet een sleuf uitgegraven worden van ca. 50 cm breed en 80 cm diep. Na de realisatie van de putten en rioleringen worden de bouwputten ten oosten van de nieuwbouw opnieuw opgevuld. Eventuele toekomstige nieuwe verharding en tuinaanleg zal deel uitmaken van een andere toekomstige vergunningsaanvraag. De inrichting van de tuin- en terraszone is op heden nog ongekend waardoor de impact op het archeologisch erfgoed nog niet kan ingeschat worden. De geplande werken hebben aldus betrekking op quasi het volledig projectgebied (ca. 286 m²).

Figuur 8: Synthese geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)

3.3 Historische en archeologische situering

3.3.1 Algemene historische situering

Het ontstaan van de stad Gent is een complex historisch gegeven, waarover tot op heden geen unanimitieit is. Nieuwe archeologische vondsten – zoals bv. aan de Sint-Baafs-Kathedraal – werpen steeds een nieuw licht op de zaak, waardoor de gangbare theorieën constant moeten worden bijgesteld of gedeeltelijk aangepast. Lang heeft men gedacht dat Gent in de 7e eeuw tot ontwikkeling was gekomen, toen door de Heilige Amandus de twee abdijen werden gesticht die Gent zo typeren: Sint-Baafs en Sint-Pieters. Via archeologisch onderzoek echter

werd het bestaan van een belangrijke Gallo-Romeinse vicus aangetoond die minstens 3 eeuwen (ca. 50 – 350) ononderbroken bewoond werd. Deze vicus wordt op heden als volgt afgebakend: Het Roosbroek en het Beelbroek ten noorden, een moerassige bocht van de Schelde ten oosten, de Schelde ten zuiden en de Heirnisse ten zuidwesten. Van belang is dat deze vicus zich verder uitstrekte in westelijke richting, langs de huidige Dendermondse steenweg op een hogere zandrug die doorliep tot de samenvloeiing van de Leie en de Schelde. Het is op deze plaats waar enkele eeuwen later de Sint-Baafsabdij zou verrijzen. De naam van de vicus was ‘Ganda’, een Keltisch toponiem dat samenvloeiing betekent. Mogelijk werd binnen de vicus een castellum opgericht. In de 7e eeuw stichtte Amandus op deze strategisch gunstige plaats aan de samenvloeiing van beide rivieren de Sint-Baafsabdij. Kort na 650 volgde dan de stichting van een tweede klooster, Blandinium, op de top van de Blandinusberg. Mogelijk was er in de 7e eeuw reeds een agrarische nederzetting gevestigd op de hoger gelegen Zandberg, aan de linkerzijde van de Schelde. In het tweede kwart van de 9e eeuw was deze nederzetting, die de naam Gandavum droeg, uitgegroeid tot een portus met handelskarakter. Bij het recent archeologisch onderzoek zijn aan de Sint-Baafskathedraal Romeinse sporen aan het licht gekomen, wat er op wijst dat de Romeinse bewoning zich vermoedelijk verder uitstrekte dan oorspronkelijk verwacht. Mogelijk is ook deze nederzetting aan de Hoog gegroeid vanuit een Romeinse of zelfs preRomeinse voorganger. Het plangebied is tevens gelegen op deze zandrug. De aanwezigheid van Romeinse of pre-Romeinse sporen binnen de projectgrenzen behoort dus tot de verwachting. De Noormanneninvallen betekende een breuk in de verdere ontwikkeling van de bewoonde kernen. Allicht werden de twee kloosters én de portus volledig vernield door de invasies van 879-883. Wanneer de Noormannen verweerd waren, werd op het eind van de 9e eeuw of begin 10e eeuw een grafelijk castrum opgericht op de plaats waar zich op heden het Gravensteen bevindt. Deze versterking was gelegen in het zuidwestelijk deel van een langwerpig eiland van 5ha52a groot, omgeven door de Leie in het zuiden, de Lieve ten westen, de Leertouwersgracht ten noordwesten en de Schipsgracht ten noordoosten. Het eiland had een tweeledige structuur. Het eerste gedeelte bevatte een aantal castrale gebouw, het tweede gedeelte bevatte een oude bevolkingsnederzetting, een typische burgus. Via geschreven bronnen uit de 10e eeuw weet men dat hier leerbewerkeren gevestigd waren. Deze burgus, die nu als Oudburg gekarakteriseerd werd, kende een vrij snelle ontwikkeling. Het castrum zal – zeker na de beangstigende periode van de Noormanneninvallen – als baken van veiligheid aanzien geweest zijn. Deze portus begon zich verder uit te spreiden rond de huidige Groentenmarkt en langs beide oevers van de Leie aan de Gras- en Korenlei. Gelijktijdig kwam ook de oudere portus op de Zandberg opnieuw tot leven. In 941 werd ten behoeve van deze portusbewoners een bidplaats opgericht, de SintJanskerk, op de plaats van de latere Sint-Baafskathedraal. Beide bevolkingskernen groeiden in de loop van de 10e eeuw naar elkaar toe langs een rechte verbindingsas, de Hoogpoort. Nog in de 10e eeuw werd de heropbouw van beide abdijen met de steun van de graven van Vlaanderen aangevat. Rond deze abdijen zullen zich nadien dorpen vormen, die oorspronkelijk geen deel uitmaakten van de stedelijke portus. Deze laatste breidden zich snel uit in verschillende richtingen. Dit wordt onder meer aangetoond door de nieuwe markten en kerken die in de 11e eeuw opgericht werden. De Vrijdagsmarkt en de SintJacobskerk ten noordoosten van het castrum, de Koornaard en de Sint-Niklaaskerk op de rechteroever van de Leie, de Sint-Michielskerk op de linkeroever van deze rivier. De Gentse portus bevatte enkele belangrijke verkeerswegen, waarvan het oude tracé nu nog bestaat. De oude landschappelijke benamingen zijn vaak nog bewaard, waaruit blijkt dat de oudste bewoners zich vooral op veeteelt en landbouw toelagen. Een van de eerste verkeerswegen begon aan de Koornmarkt en liep langs de Veldstraat, Nederkouter, Kortrijksepoortstraat en Kortrijksesteenweg, waar hij zich splitste in een Kortrijkse en een Oudenaardse weg. Een tweede belangrijke weg had zijn beginpunt aan de Botermarkt en liep langs de Mageleinstraat, Kalandenstraat en Kalandenberg naar de Koestraat, waar hij een

buiging maakte naar de Brabantstraat en Brabantdam om vervolgens door te lopen naar de Lange Violettenstraat en de Brusselsepoortstraat. Op verscheidene plaatsen in Gent waren oorspronkelijk ook ruimte kouters (akkercomplexen) en aarden (schapenweiden, later aanlegplaatsen) gelegen. Door de sterke demografische groei verloren deze gronden meestal vrij vroeg hun oorspronkelijke functie. De benamingen van straten die in de loop van de 12e en 13e eeuw ontstonden, weerspiegelen het belang van de verschillende nieuwe nijverheden die toen tot bloei kwamen. Voorbeelden zijn de Voldersstraat, de Corduwaniersstraat en de Leertrouwersgracht. De Gentse portusbewoners waren op rechterlijk gebied nog onderworpen aan de kasselrijrechtbank van de Oudburg en streefden meer en meer naar onafhankelijkheid. Mogelijk op het einde van de elfde of het begin van de twaalfde eeuw beschikten de Gentenaars over een eigen schepenbank bestaande uit dertien schepenen. De stad ontwikkelde zich snel door een toenemende economische activiteit. Rond 1100 werd de stad omgeven door een eerste watergordel, die haar scheidde van de Sint-Baafs en Sint-Pietersdorpen en het omliggende platteland. Deze gordel bestond deels uit natuurlijke waterlopen, deels uit gegraven grachten. Op deze manier werd het Gentse gebied in de vorm van een kuip van 80 ha groot, omgeven door de Reep (Schelde) ten oosten, door de Ottogracht ten noordoosten, de Leie ten noordwesten, de gegraven Houtlei ten westen en de gegraven Ketelgracht ten zuiden. De 'kuip' werd op bepaalde plaatsen versterkt door wallen, gemetselde muren, torens en sluizen. De economische bloei van Gent – vooral gebaseerd op de graanhandel en de lakennijverheid – ging gepaard met een toename van de bevolking. Het centrale deel van de stad was sterk bebouwd. Vanaf de 12e eeuw verrezen de eerste stenen patriciërswohnungen en stapelhuizen. Ook de meeste kerken werden in de 12e eeuw in steen herbouwd. In de loop van de 13e eeuw groeide de agglomeratie buiten haar eerste omheining. In diezelfde eeuw wist met een aantal omliggende gronden, meestal door aankoop te bemachtigen. Zo werden achtereenvolgens de zogenaamd waterwijk (ten noorden van de Ottogracht), het Terra Montium (ten zuidwesten van de SintMichielswijk), Overschelde, de "upstallen" (tussen Nieuwe en Oude Leie) de Oudburg, het "Ser Raas Gerechte" (tussen Coupure en Leie), het 's Borchgraven Gerechte (Briel, Burgstraat) en de Muide en Marialand geannexeerd. Zo groeide Gent uit tot een enorme stad met een oppervlakte van 644 hectare, waarvan echter grote gebieden nog onbewoond bleven.

Sinds de tweede helft van de 13e eeuw wilde Gent de nieuw gewonnen terreinen van het omliggende land afsluiten. In 1254 werd een overeenkomst gesloten door de abt van Sint-Pieters en de schepenen om de versterkingen op het grondgebied van het Sint-Pietersdorp op te richten. De vestingen zelf vormden in feite geen aaneengesloten omheining. Men rekende immers op de moerassige gronden rond de stad die via sluizen bij eventuele aanvallen onder water konden gezet worden. Het plangebied ligt gedurende de middeleeuwen ter hoogte van het Sint-Baafsdorp. Toen aan de hegemonie van het patricisch bewind een einde kwam, werden ook de ambachtslieden bij het bestuur van de stad betrokken. De nieuwe schepenen beschikten elk over een eigen schepenhuis. In de eerste helft van de 14e eeuw werd ook het Belfort, symbool van stedelijke macht opgericht. De groei werd echter deels ontredderd door tal van oorlogen en beroeringen op sociaal vlak. Door concurrentie van Brabant en Engeland verloor Gent zijn unieke handelspositie op het gebied van de lakennijverheid. Onder leiding van de Arteveldes voerde Gent strijd voor de onafhankelijkheid van de graaf van Vlaanderen, die door de Fransen gesteund werd. Dit verzet werd o.a. bij de slag van Westrozebeke in de kiem gesmoord. Onder Bourgondisch bewind kwam het particularistische Gent herhaaldelijk in botsing met het centrale bestuur. Ondanks de tegenslagen en vernederingen bleef Gent een belangrijke rol spelen op gebied van handel, nijverheid en kunst. De graanhandel en de linnennijverheid bloeiden, terwijl ook tal van nieuwe gebouwen opgericht werden. In deze periode verrees ook het groots opgezette laatgotische Schepenhuis. Gent heeft het uiteindelijk moeten afleggen tegen de in Gent geboren Karel V, die door de Karolijnse Concessie in 1540 de economische, sociale en politieke structuur van de stad grondig wijzigde. De privileges van

de ambachten werden opgeheven. In het oosten van de stad op de plaats waar de Sint-Baafsabdij lag werd het Spankaardkasteel opgericht. De bouw hiervan betekende het einde voor het grootste deel van de abdij en het dorp daarrond. De tweede helft van de 16e eeuw werd gekenmerkt door Godsdienstoorlogen. De stad kende een Calvinistisch bewind van 1577 tot 1584 met als belangrijkste figuren Hembyze en Ryhove. In deze periode (1572-1577) werd een nieuwe gebastioneerde omheining rond Gent aangelegd. Men volgde hierbij grotendeels de lijn van de tweede omheining maar in het oosten kwam men dichterbij de stad en namen de bewaard gebleven delen van het Spanjaardskasteel op in de versterking. Deze omheining had de karakteristieke driehoekige vorm, die het Gentse grondgebied zou blijven typeren tot het einde van de achttiende eeuw. Het bevolkingscijfer was tegen het einde van de 16e eeuw sterk gedaald tot 30.000 inwoners, te verklaren door het grote aantal uitwijkelingen om religieuze en economische redenen. In de 17e eeuw kende Gent een langzame heropleving die duidelijk weerspiegeld wordt in het stijgende bevolkingscijfer dat in 1690 terug tot 52.000 opklimt. In deze periodes vestigden veel kloosters zich in de stad, kerken en openbare gebouwen werden hersteld. Daardoor ontwikkelde zich een intensieve bouwbedrijvigheid die aangewakkerd werd door het beleid van de aartshertogen Albrecht en Isabella. Het begin van de 18e eeuw betekende eerst een achteruitgang door de nasleep van de oorlogen tegen Lodewijk XIV, maar hierop volgde weldra een tijdperk van betrekkelijke groei onder het Oostenrijkse Bewind (1714-1792). Onder het centraliserende beleid van Maria-Theresia werd de handel gestimuleerd en kwam een nieuwe handelaarsklasse tot ontwikkeling. Op het einde van de 18e eeuw werden door verschillende verordeningen van Jozef II een aantal kerkelijke instellingen afgeschaft en werd ook een aanvang gemaakt met de ontmanteling van de stadsomheining. In 1789 brak de Franse Revolutie uit en vanaf 1794 kwamen de volledige Zuidelijke Nederlanden onder Frans gezag. Deze verandering van gezag betekende tevens een verandering van maatschappelijke inrichting. De eerste periode van de overheersing was brutaal en gericht tegen de adel en de clerus. Kerken en kloosters werden als nationaal goed verkocht of gesloopt, op de vrijgekomen gronden verrezen nieuwe, burgerlijke gebouwen. De katoennijverheid met Lieven Bauwens als boegbeeld, kende een snelle ontwikkeling. Door de economische ontwikkeling was er tevens een laterale uitbreiding van het bebouwd stadsareaal. Het Hollandse bewind onder koning Willem I was vrij gunstig voor Gent. Door de stichting van de Rijksuniversiteit in 1816 werd Gent een element rijker. Het instituut drukt tot op heden zeer sterk haar stempel op de stad. Na een aantal moeilijkheden bij de stichting van België gaat de onstuitbare groei van Gent verder. Door de explosieve groei van de katoen- en vlasnijverheid (Gent wordt één van de leidende textielcentra van Europa) kent de bevolking een snelle aanwas waardoor het inwonersaantal verdubbeld op 60 jaar tijd. Arbeiderswijken (beluiken) en fabrieken werden op de nog onbebouwde ruimten opgericht terwijl de stad zich verder ging uitbreiden tot de randgemeenten.

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

De eerste weergave van het projectgebied is op een schilderij uit 1534 dat Gent afbeeldt. De kaart toont duidelijk de bewoningskern van Sint-Baafsdorp die tot ontwikkeling kwam rondom de Sint-Baafsabdij. Er is aldus zeker een verwachting voor het aantreffen van middeleeuwse bewoningssporen binnen het projectgebied. In 1540 gaf Keizer Karel V het bevel om aanzienlijke delen van de abdij te slopen, zoals onder meer de Romaanse abdijkerk en het overgrote deel van Sint-Baafsdorp. In de plaats kwam een dwangburcht, het Spanjaardenkasteel. Het projectgebied is gelegen in de bebouwde zone ten zuiden van de dwangburcht. Vermoedelijk moest dit zuidelijk deel van het Sint-Baafsdorp niet gesloopt worden voor de bouw van de burcht. Ten westen van het projectgebied loopt de toenmalige stadsgracht. Dit verloop is bewaard in de huidige Visserij. Het stratenpatroon ter hoogte van

het stadsdeel waartoe het projectgebied behoort, is zeer onregelmatig. Vermoedelijk waren de straten concentrisch gegroeid rondom de Sint-Baafsabdij.

De Deventerkaart is in dit opzicht een reflectie van de plotselinge sloop van de abdij en de inrichting van de dwangburcht. Het is niet mogelijk het plangebied exact te lokaliseren. Het plan van Braun & Hogenberg toont een gelijk beeld. Op de Sanderuskaart is het aantal straten in de omgeving van het plangebied duidelijk afgenomen. Er is slechts één as waar te nemen. Langs deze weg komen gebouwen voor. Rondom deze gebouwen zijn grote tuinzones aanwezig. Het plangebied is vermoedelijk gelegen binnen een dergelijke tuinzone. De Visserij werd gegraven in 1752 parallel met de Schelde, gaande van de Slachthuisbrug naar de toenmalige Keizerpoort. De Ferdinand Lousbergskaaï kwam langs de oostzijde van deze coupure tot ontwikkeling. De twee parallelle waterlopen zijn duidelijk te zien op de Ferrariskaart. Op de kaart is nog de enkelvoudige noord-zuid georiënteerde wegenis waar te nemen waarlangs zich gebouwen met omvangrijke tuinen situeren. Het plangebied moet op de Ferrariskaart iets oostelijker gesitueerd worden en valt vermoedelijk samen met tuinzone. Op het plan van Goethals is de F.Lousbergskaaï nog niet echt als weg weergegeven. Binnen de projectgrenzen is mogelijk bebouwing weergegeven. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit tuinen. Op het plan van Saurel is tevens te zien dat het stadsdeel waartoe het plangebied behoort slechts in zeer beperkte mate bebouwd was. Deze zone tussen de Schelde en de buitenste stadsgracht zou pas in de loop van de 2e helft van de 19e en vooral de 20e eeuw verder ontwikkeld worden. Het plan van Saurel geeft geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. De Ferdinand Lousbergskaaï is weergegeven als smalle weg. De bebouwing langs de F. Lousbergskaaï bestaat voornamelijk uit 19e -eeuwse empirewoningen. In de Zwarte Doos is een bouwaanvraag teruggevonden van 1863 voor de bouw van een woning binnen de projectgrenzen. De tekening van de gevel komt grotendeels overeen met de huidige toestand inzake bouwlagen, dak structuur, ritmering. De detaillering van de voorgevel is wel verschillend met de uitvoering. Het huidige gebouw dateert dus uit 1863. Mutatieschetsen van 1882 toont dat de woning aan de rechtse zijde is uitgebreid met twee traveeën. Op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is de huidige bebouwing duidelijk waar te nemen.

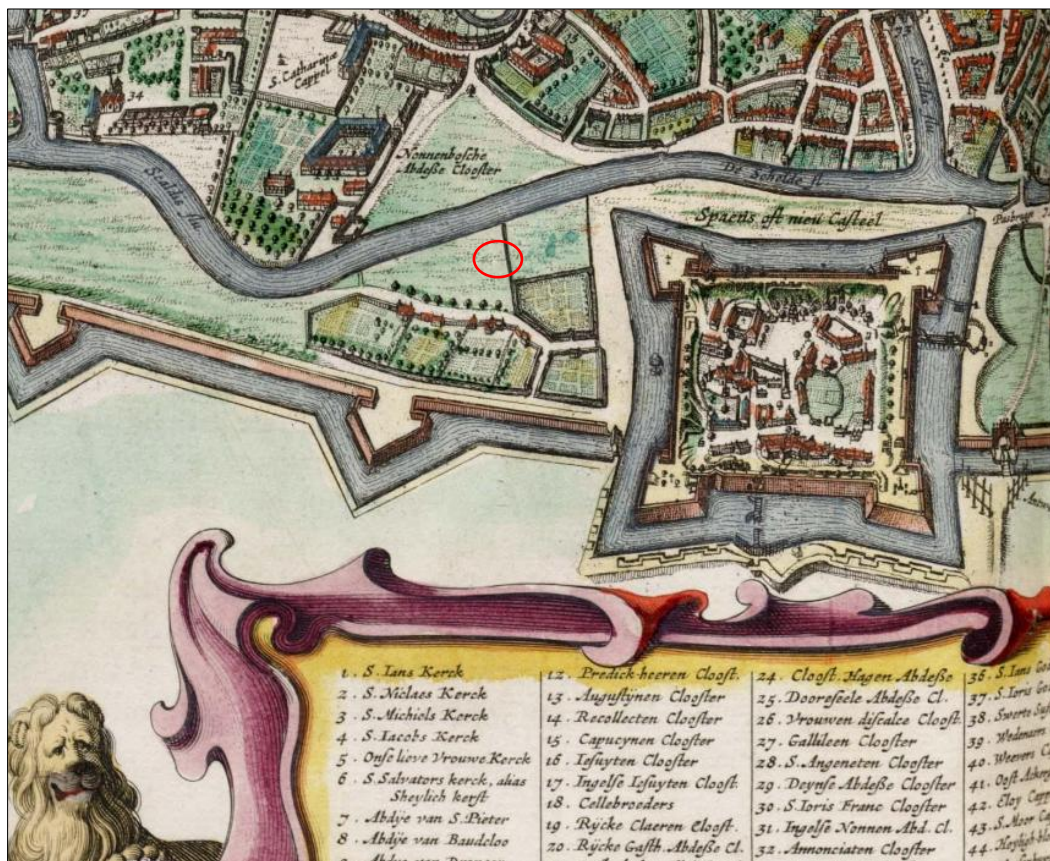
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (Bron: NGI Cartesius).

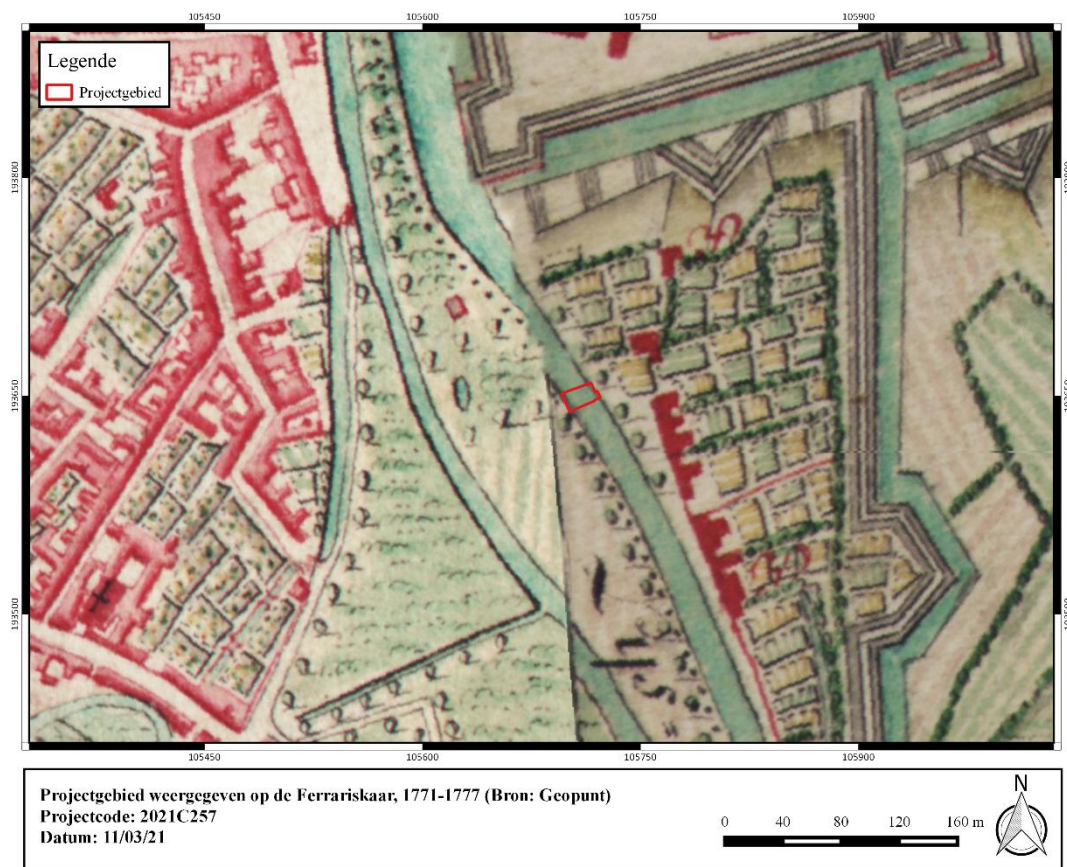
Figuur 10: Projectgebied bij benadering weergegeven op het stadszicht op Gent (bron: STAM).

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het plan van Braun & Hogenberg, 1572 (Bron: NGI Cartesius).

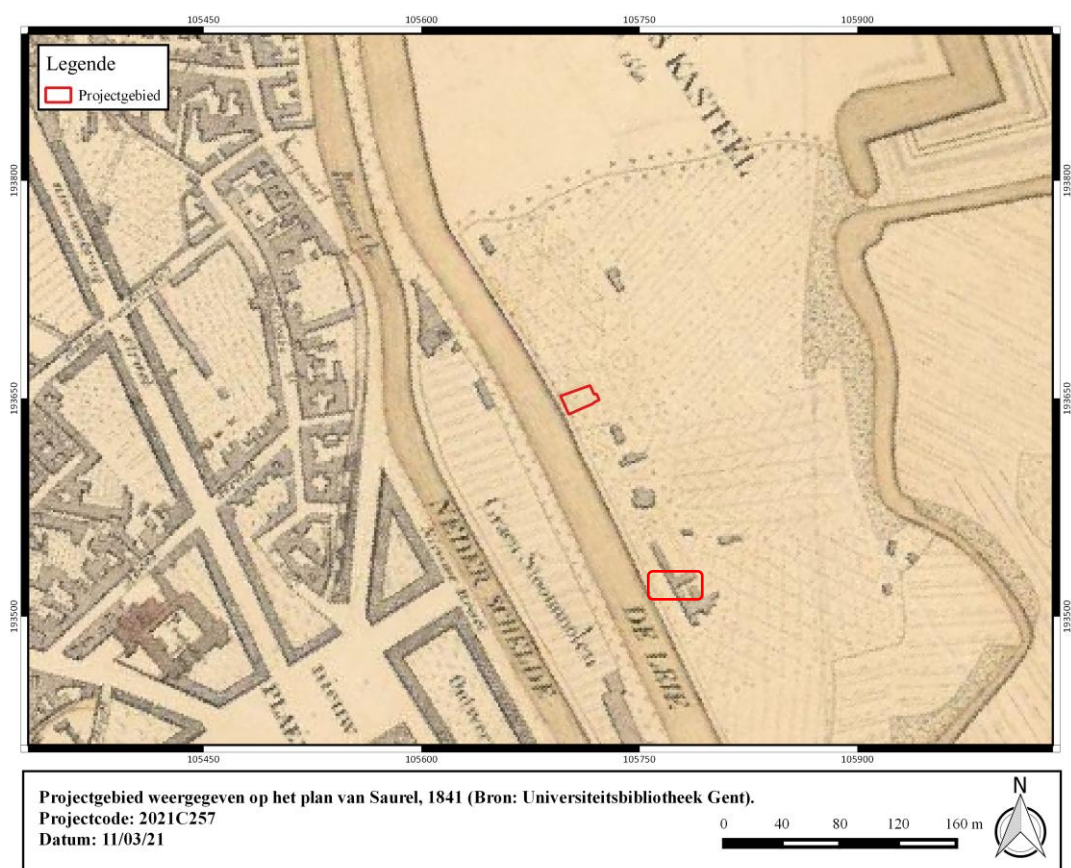

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het plan van Johannes Blaeu, 1649 (Bron: NGI Cartesius).

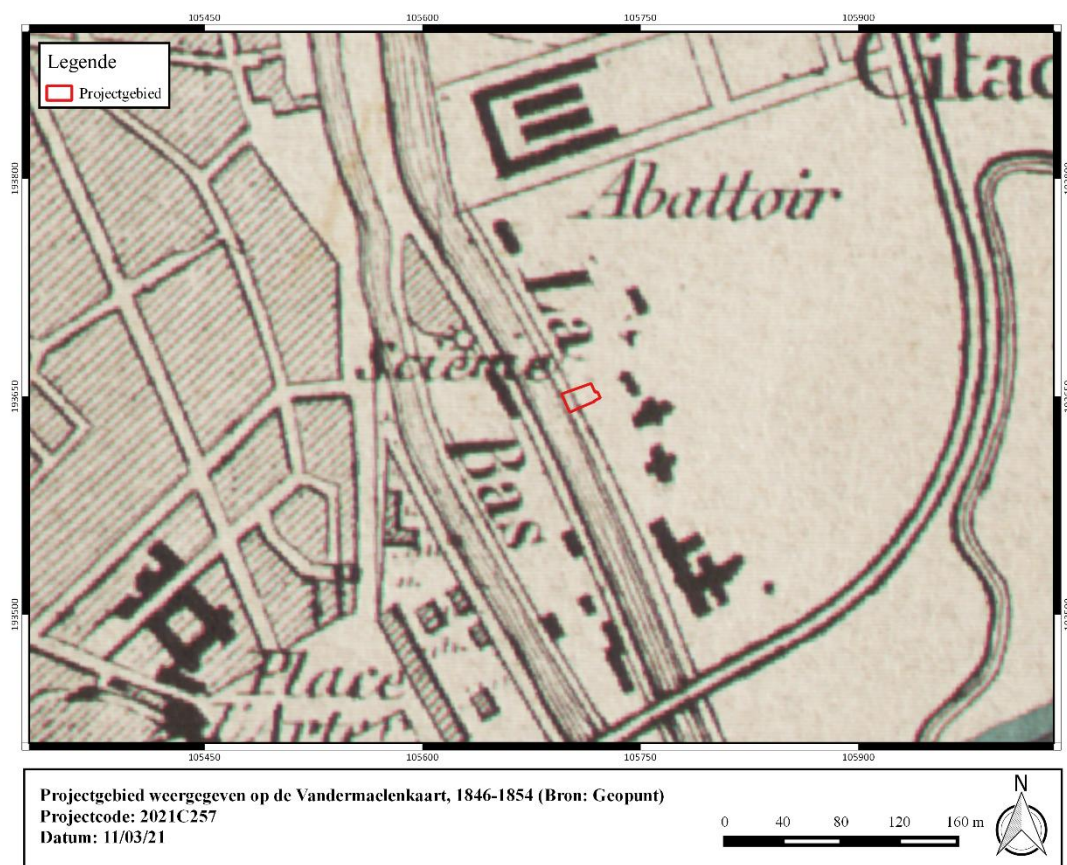

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het plan van Saurel, 1841 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

3.3.3 Archeologische situering

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn reeds verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd door de Gentse stadsarcheologische dienst. Vanwege de eerder beperkte perceelsomvang in de binnenstad en ingrepen zijn deze waarnemingen eerder fragmentair wat typerend is voor stadskernonderzoek. In de ruïnes van de Sint-Baafsabdij hebben reeds meerdere onderzoeken plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat de omgeving van het onderzoeksgebied vermoedelijk reeds werd bewoond sinds het neolithicum. Bij het onderzoek ter hoogte van de Sint-Baafsabdij zijn eveneens resten uit de vroege en late ijzertijd gerecupereerd. Rondom de Spaanse dwangburcht zijn fragmenten aardewerk en bouw materiaal uit de Romeinse periode ingezameld en bodemsporen waargenomen die kunnen wijzen op een bewoningskern uit de Romeinse periode. Logischerwijs zijn eveneens menig resten uit de middeleeuwen in kaart gebracht die teruglopen tot in de Merovingische periode. Op basis van deze waarnemingen en aangetroffen archeologische resten kan enigszins gesteld worden dat de omgeving van het Sint-Baafsdorp quasi continu werd bewoond en bewerkt sinds het neolithicum. Dit hoeft, gelet op het landschappelijk kader, niet te verbazen. De locaties op de randen van riviervalleien hebben sinds oudsher een aantrekkingskracht op zowel gemeenschappen jager-verzamelaars als landbouwgemeenschappen.

4 Beschrijving van de onderzoeksopdracht

Het onderzoek, uitgevoerd op 25/05/2021 werd uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag van een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen. In functie hiervan werd reeds vooronderzoek verricht in de vorm van een bureaustudie.

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten en proefsleuven, gezien de ligging van het plangebied in een stedelijke context met een complexe verticale stratigrafie, de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Specifiek wordt verwezen naar hoofdstukken 8.6.1 en 8.6.3 van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0). Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen). Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Welke specifieke activiteiten hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?
- Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Passen deze in de historische context van de locatie?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?
- Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het

vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?

5 Werkwijze en strategie

5.1 Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten opgelegd, in een uitgesteld traject.

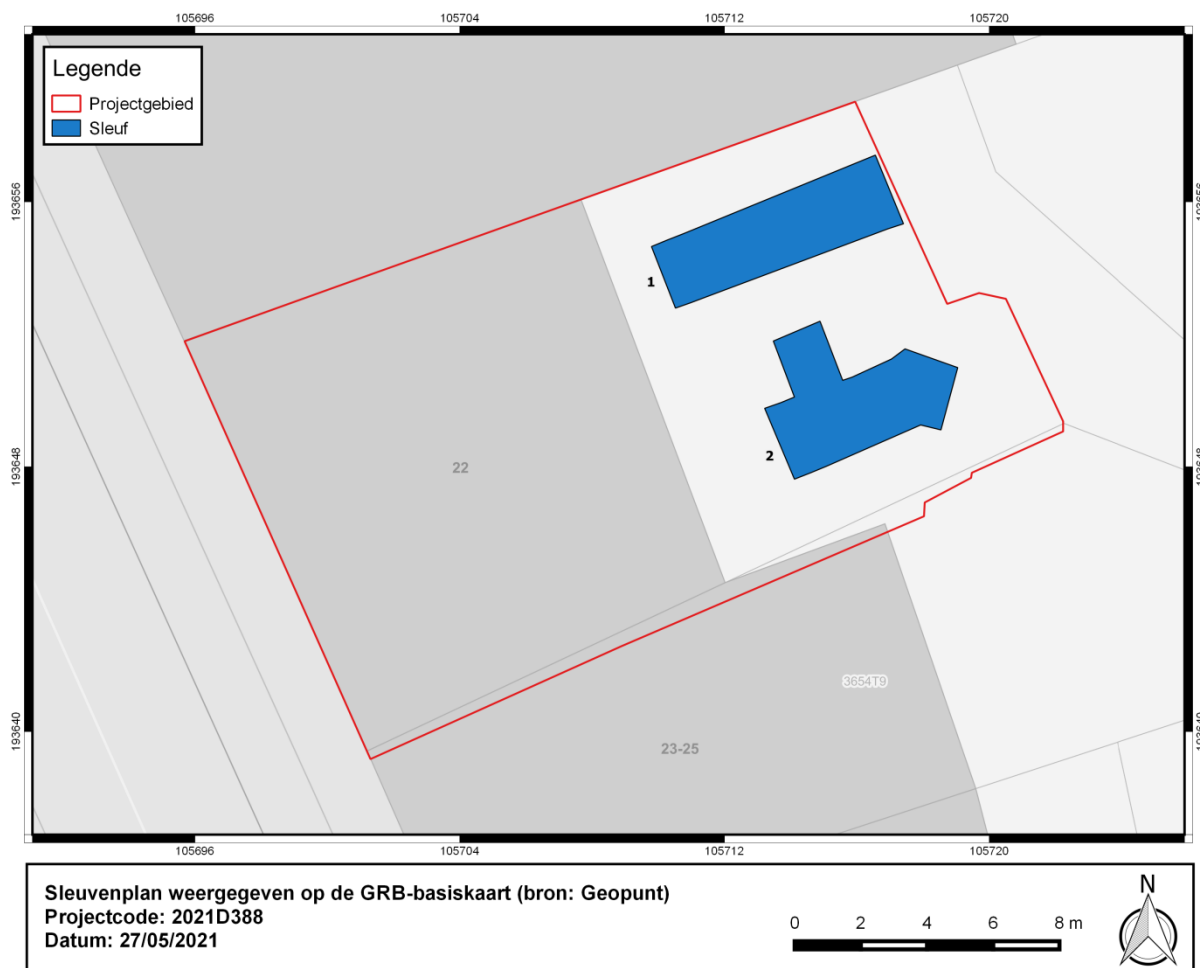
De onderzoeken dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden. Het onderzoekvond plaats op een site met complexe verticale stratigrafie. Het puttenplan in het programma van 2 proefputten.

Figuur 16 Proefputtenplan uit het programma van maatregelen van de bureaustudie. (bron: overgenomen uit bureaustudie 2021C257)

Dit proefputtenplan werd quasi volledig gevolgd. Omwille van de stabiliteit werd de geplande sloop van een gedeelte van het gebouwenbestand nog niet uitgevoerd. De proefputten moesten als gevolg ingekort worden. Dit werd op voorgaand gecommuniceerd met Onroerend Erfgoed. In totaal werden twee proefputten aangelegd, waarvan 1 langgerekte en 1 met een onregelmatige vorm. De aangelegde proefputten en proefsleuf waren voldoende groot om een adequate inschatting te maken van het potentieel en kenniswinst van het aanwezige archeologische erfgoed ter hoogte van het plangebied.

Figuur 17 Proefputtenplan op GRB-basiskaart

Figuur 18 proefputtenplan op de meest recente orthofoto. (bron: geopunt)

Figuur 19 Zicht op het plangebied ter hoogte locatie van proefput 1.

Figuur 20 Zicht op de locatie van proefput 2.

5.2 Organisatie van het onderzoek

Het proefputtenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 25 mei onder bewolkte en regenachtige omstandigheden. Erkend archeoloog Bart Bot trad op als veldwerkleider en Elenora Vanbrabant en Emiel Vandewalle als assistent-archeologen. De metingen op het terrein gebeurden door Elenora Vanbrabant met een Total-Station. De opmetingen van de sleuven, profielen en hoogtes werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door assistent-archeoloog Elenora Vanbrabant.

5.3 Advies specialisten en wetenschappelijke advisering

/

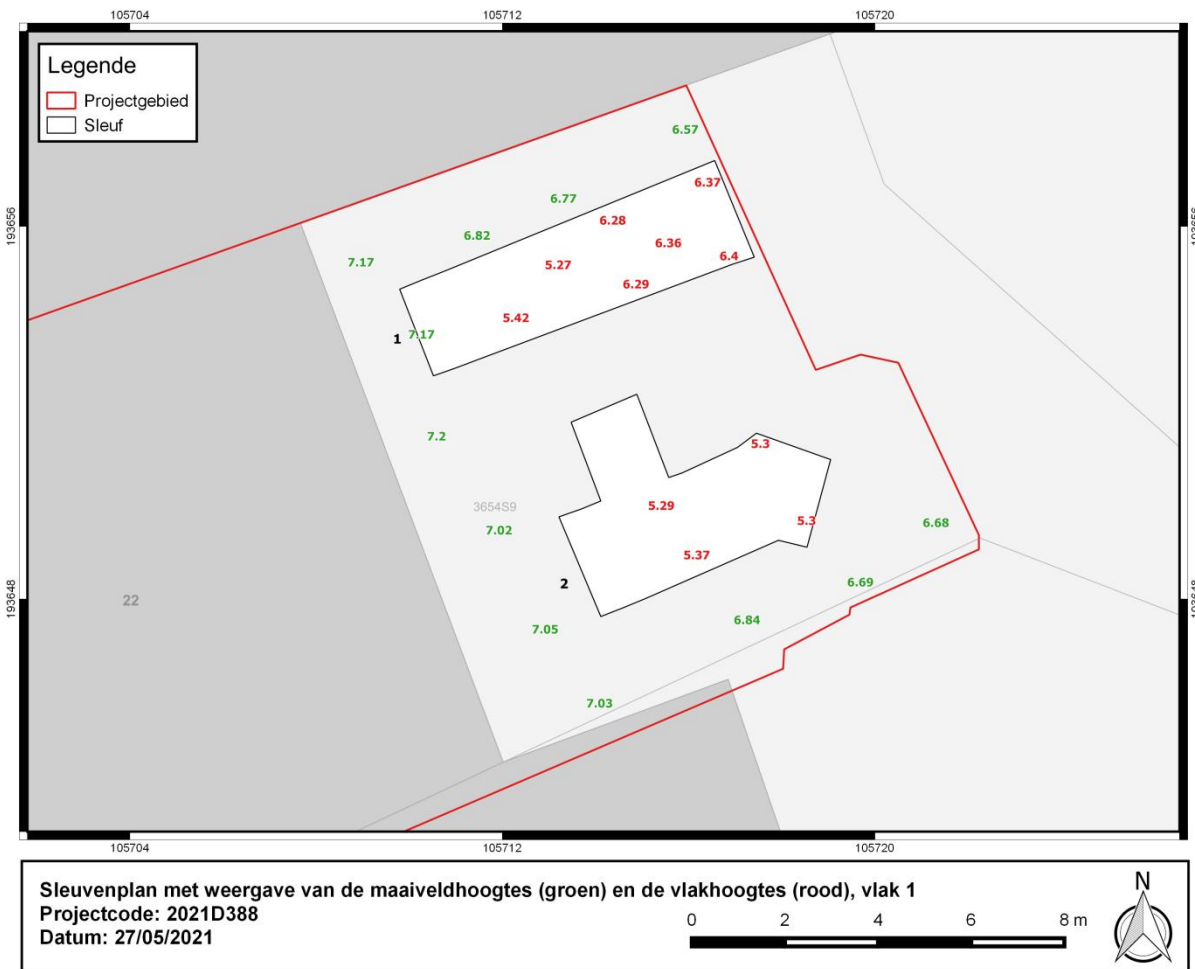
5.4 Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

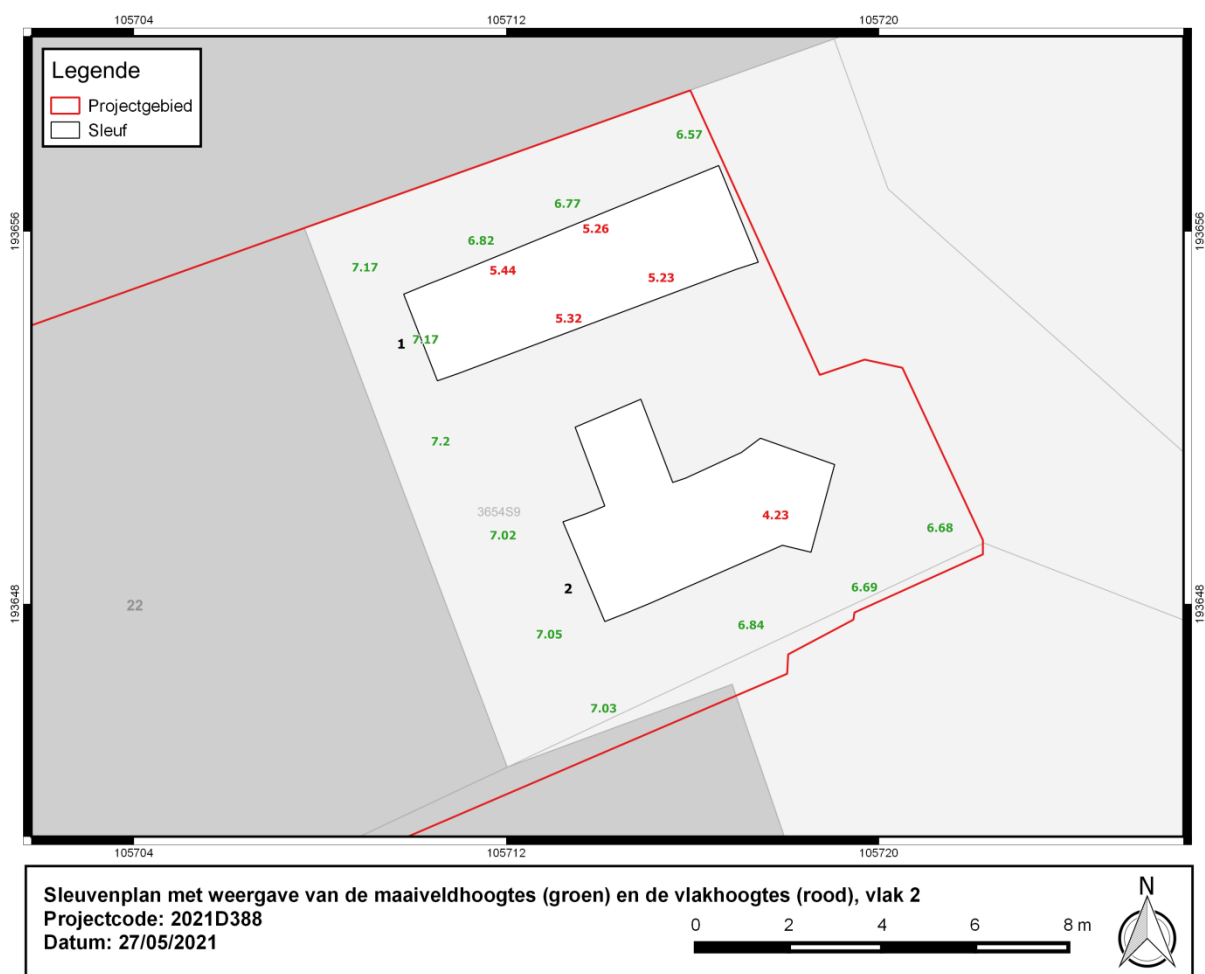

6 Resultaten van het proefputtenonderzoek

6.1 Overzicht van de proefputten

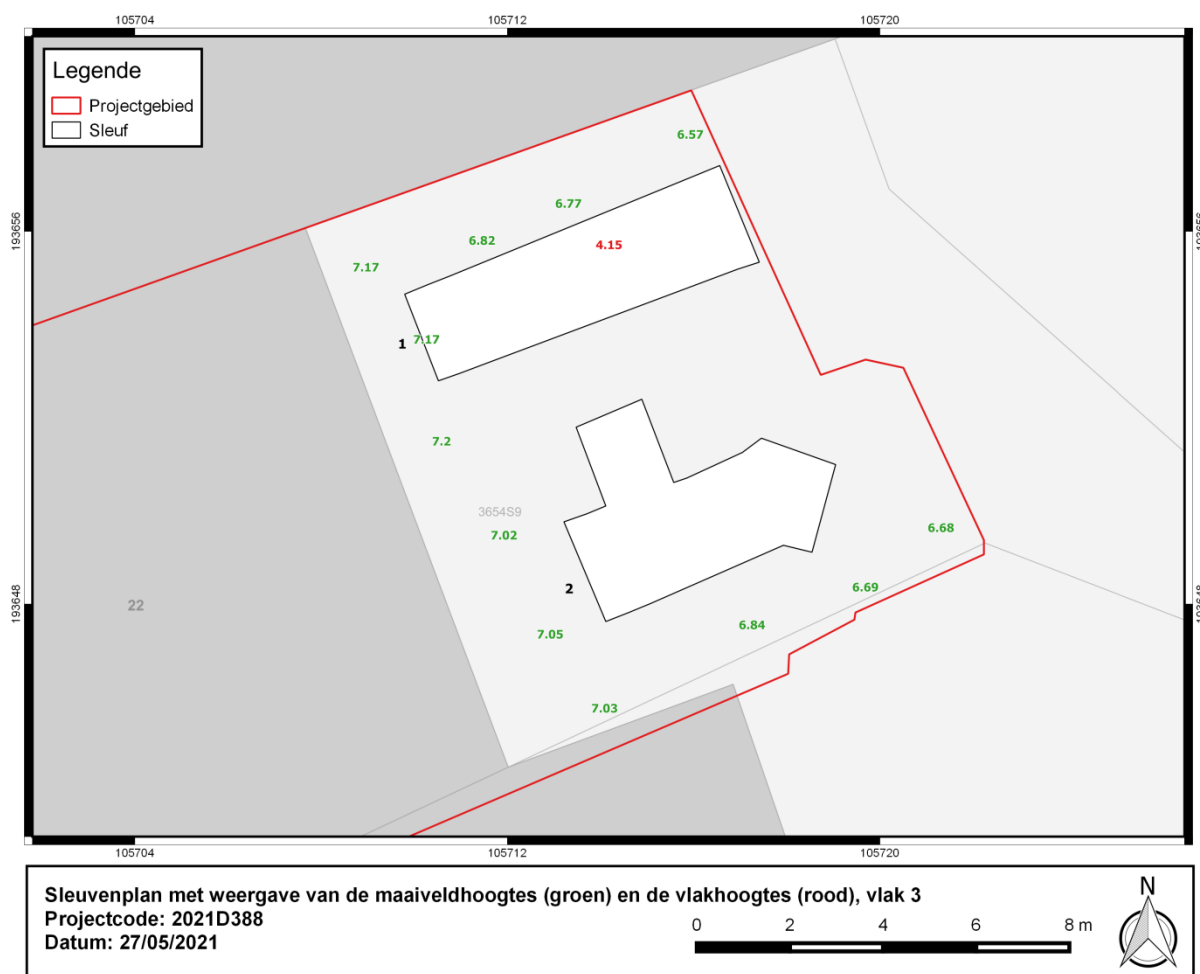

Figuur 21 Aangelegde proefputten met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood), vlak 1. (bron: geopunt)

Figuur 22 Aangelegde proefputten met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood), vlak 2. (bron: geopunt)

Figuur 23 Aangelegde proefputten met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood), vlak 3. (bron: geopunt)

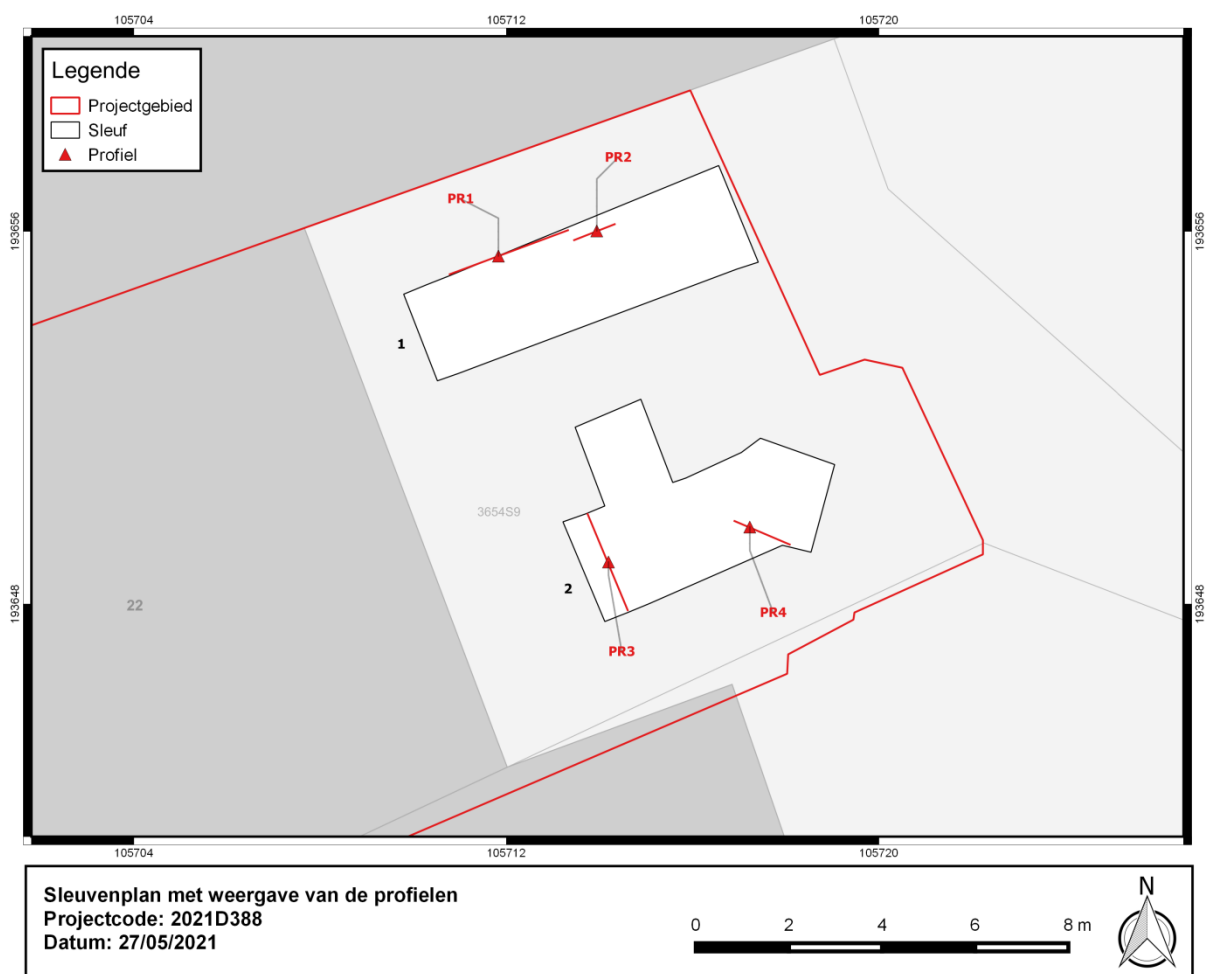
Figuur 24 Proefput 1.

Figuur 25 Proefsleuf 2.

6.2 Aardkundige opbouw/stratigrafie

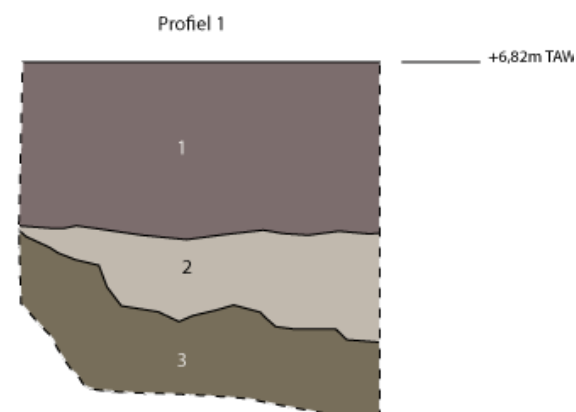
Om de stratigrafische opbouw van het plangebied te documenteren werd in elke proefput minstens 1 profiel geregistreerd (zie onderstaand plan voor de profielnummers).

Figuur 26 Grondplan met aanduiding van de aangelegde profielen.

Profiel 1: dit profiel lag aan de noordelijke zijde van de proefput. Het profiel werd aangelegd tot op een diepte van -1,3m of +5,5m TAW. De bovenste laag (dikte 50cm) was een losse tuingrond met baksteenbrokken en kalkmortel vermengd. Laag 2 was sterk puinig met veel baksteenbrokken, vermengd met kalkmortel. Op het onderste niveau werd een bruinig, kleilig ophogingspakket gevonden waarbinnen nog enkele baksteenbrokken werden herkend.

Profiel 2: net als profiel 1 werd dit profiel aangelegd aan de noordelijke zijde van de proefput. Een diepte van -2,6m ten opzichte van het maaiveld of +4,15m TAW werd hier bereikt. De moederbodem werd niet aangetroffen. Het bovenste pakket bestond uit een rommelige tuingrond met een dikte van 50cm. Laag 2 was een sterk puinig pakket. Daaronder werd een vrij kleilig ophogingspakket aangetroffen (minimum 2m dikte) waarbinnen nog enkele puinfragmenten (baksteenbrokken) werden herkend.

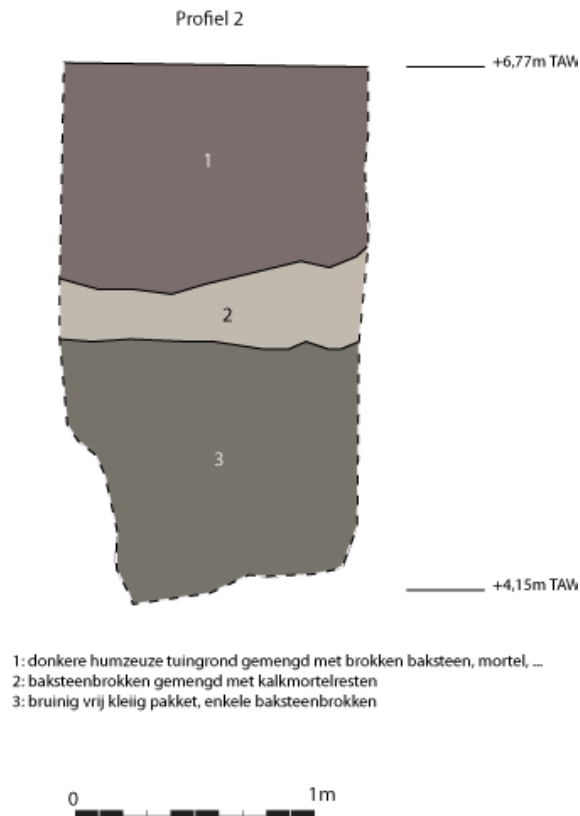
1: donkere humeuze tuingrond gemengd met brokken baksteen, mortel, ...
 2: baksteenbrokken gemengd met kalkmortelresten
 3: bruinig vrij kleilig pakket, enkele baksteenbrokken

0 1m

Figuur 27 Gedigitaliseerde tekening profiel 1.

Figuur 28 Profiel 1 in proefput 1.

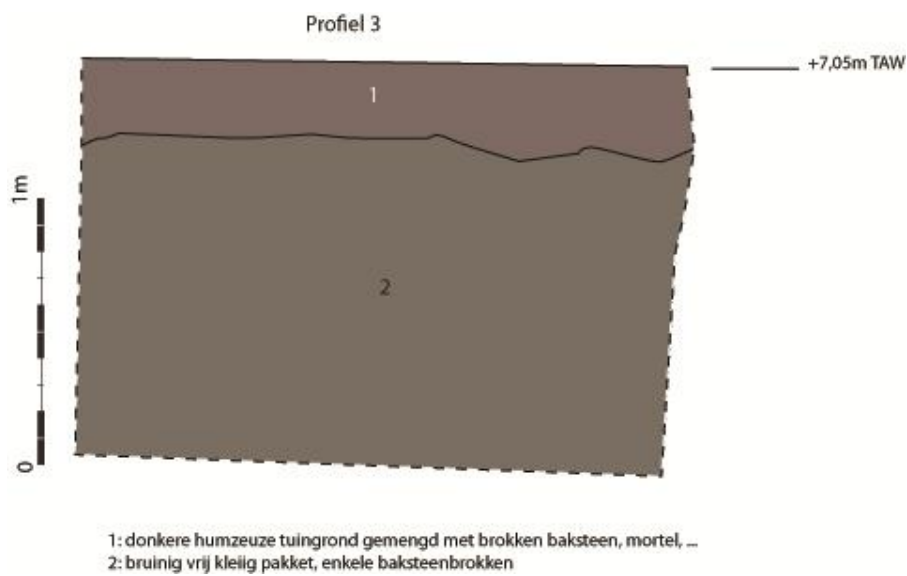
Figuur 29 Gedigitaliseerde tekening profiel 2.

Profiel 3: het profiel werd aangelegd aan de westelijke zijde van de proefput tot op een diepte van -1,6m of +5,4m TAW. De bovenste laag bestond uit een dunne laag tuingrond, donkergrijs en humeus (30-40cm dikte). Daaronder opnieuw een sterk kleiig pakket met hier en daar brokken baksteen met kalkmortel.

Profiel 4: In het vlak 1 van proefput 2 werd nogmaals verdiepte en getracht de moederbodem te bereiken. Er werd verdiept tot -2,8m ten opzichte van het bestaande oppervlak tot op een TAW van +4,23m. Op het profiel werd nog steeds het bruinig en kleiig pakket waargenomen tot op een TAW van +4,6m TAW. Daaronder bevond zich een lichter pakket waarvan aanvankelijk werd gedacht de moederbodem te zijn (op basis van de kleur). Na onderzoek bleken er nog veel resten puin in het vrij kleiig pakket te zitten en was het pakket te gevlekt en rommelig. Ook deze laag 2 kan beschouwd worden als een ophogingspakket.

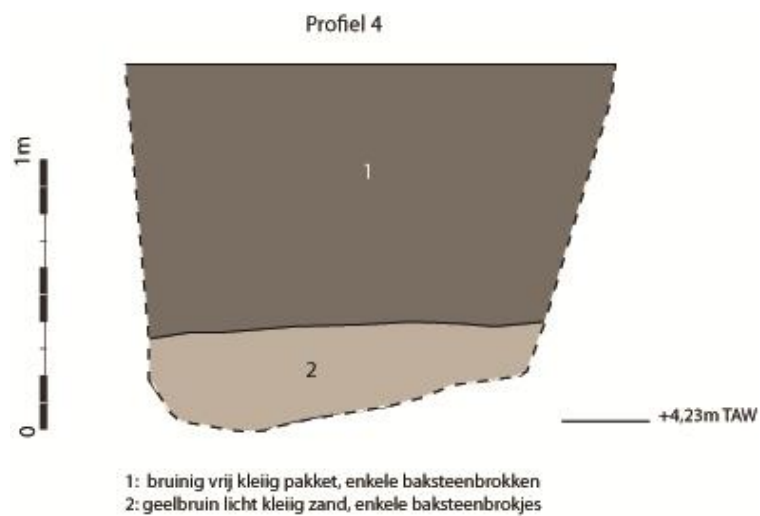
Figuur 30 Profiel 2.

Figuur 31 Gedigitaliseerde tekening profiel 3.

Figuur 32 Profiel 3.

Figuur 33 Gedigitaliseerde tekening profiel 4.

Figuur 34 Profiel 4.

6.3 Assesment sporen

Tijdens het onderzoek werd op een zekere diepte last ondervonden van opborrelend grondwater (vanaf ongeveer -2,5m onder het huidige maaiveld).

Tijdens het onderzoek werden twee spoornummers uitgedeeld, telkens aan het ophogingspakket zoals aangetroffen op de profielen (laag 3 op profiel 1 en 2; laag 2 op profiel 3 en laag 1 op profiel 4).

In proefput 1 werden enkele 20ste eeuwse muurstructuren opgetekend die geïnterpreteerd kunnen worden als funderingen van (sub)recente aanbouwsels.

Tussen proefput 1 en 2 werd bij de aanleg een 20ste eeuwse waterput blootgelegd. Er werd daaropvolgend beslist om de proefput een beetje naar het zuiden te verleggen.

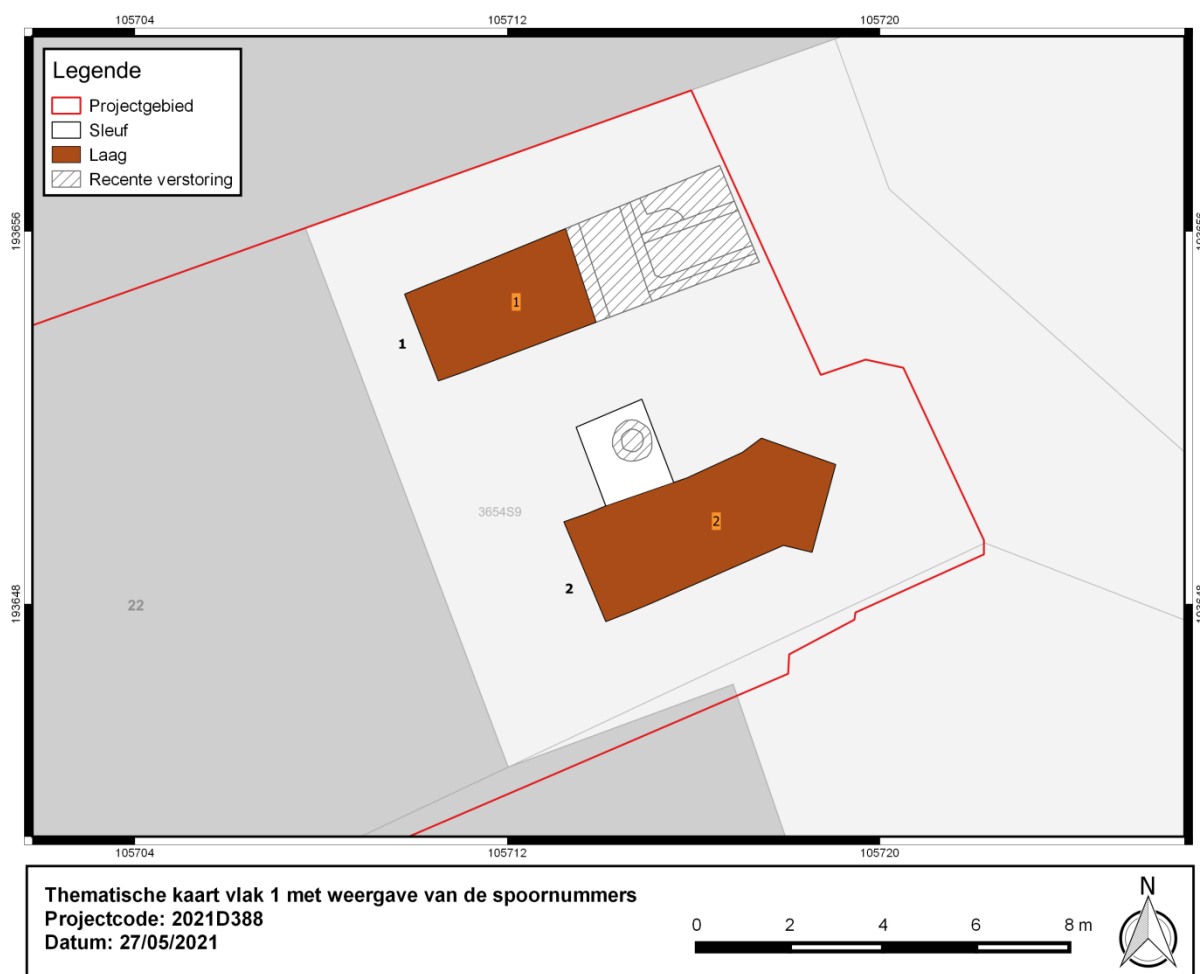
In proefput 1 werden twee lagen opgetekend. S2 kwam overeen met laag 2 en 1 op respectievelijk profielen 3 en 4. Op een dieper niveau werd een geelbruine laag waargenomen (laag 2 op profiel 4).

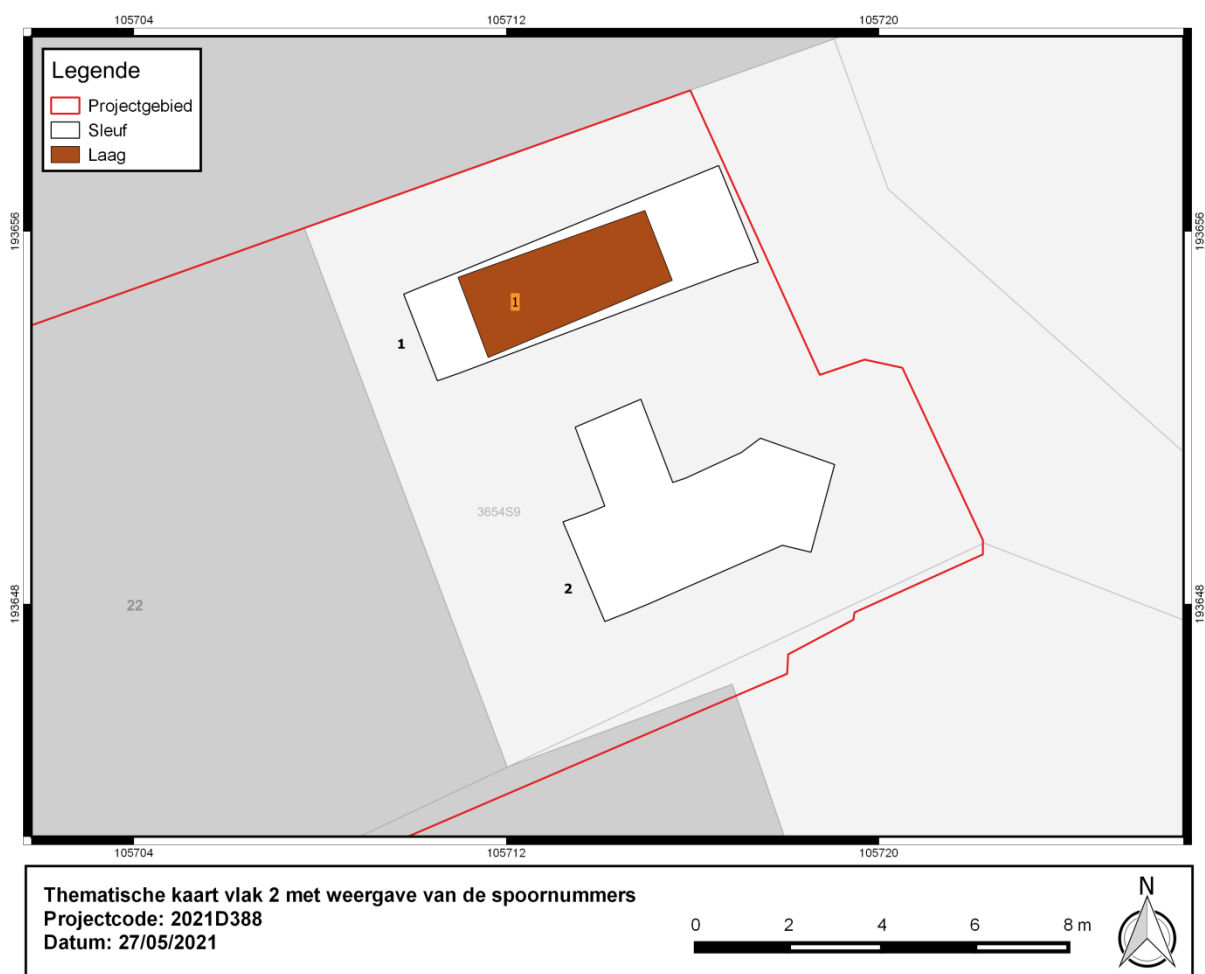
Figuur 35 Recente muurstructuren in proefput 1.

Figuur 36 20ste eeuwse waterput tussen proefput 1 en 2.

Figuur 37 Thematische kaart sporen vlak 1.

Figuur 38 Thematische kaart sporen vlak 2.

6.4 Assesment vondsten

Tijdens het onderzoek werden geen vondsten ingezameld. Opvallend was de afwezigheid van archeologische artefacten in de aangetroffen ophogingslagen.

6.5 Assesment stalen

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem werden geen stalen genomen.

6.6 Assesment conservatie

Geen van de artefacten komt in aanmerking voor conservatie.

6.7 Datering en interpretatie

In geen enkele proefput werd de onaangeroerde grond waargenomen. Proefput 1 en 2 werden onderzocht tot op een diepte van -2,6m en -2,8m onder het huidige maaiveld.

Op basis van het bureauonderzoek werden er resten van het Sint-Baafsdorp verwacht. Deze verwachting werd echter niet ingelost. Op de Ferrariskaart (1777) wordt er geen bebouwing binnen het plangebied afgebeeld maar bevindt het plangebied zich ter hoogte van de Visserij die in de 18de eeuw werd uitgegraven. Bebouwing verschijnt eigenlijk maar vanaf de 19de eeuw.

Er werden enkel ophogingspakketten aangetroffen waarvan de ouderdom moeilijk te bepalen is. Het is niet onwaarschijnlijk dat de aangetroffen ophogingspakketten tijdens de prospectie in verband met de uitgraving van de Visserij en het nadien ophogen van het terrein gebracht kunnen worden. Hoe dan ook werden geen resten van historische bewoning (oude funderingen, vloerniveaus, afvalkuilen, ...) gevonden tijdens het archeologisch onderzoek. Dat de bebouwing maar verschijnt in de loop van de 19de eeuw werd bevestigd door de archeologische prospectie.

6.8 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau? Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden? Hoe diep bevindt zich de onaangeroerde grond?

Tijdens het onderzoek werd geen relevant archeologisch niveau aangetroffen. De onaangeroerde grond werd niet bereikt.

In hoeverre is het plangebied verstoord?

Tijdens het onderzoek werden enkele 20ste eeuwse funderingen gevonden die een zekere impact gehad hebben op het bodemarchief.

Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?

Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten? Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren? Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?

Welke specifieke activiteiten hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor? Passen deze in de historische context van de locatie? Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?

Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem werden enkel ophogingspakketten aangetroffen die vermoedelijk in verband gebracht kunnen worden met de uitgraving van de Visserij en/of het ophogen van het terrein in de 19de eeuw om het terrein bebouwbaar te maken.

Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?

De aangetroffen archeologische resten zijn niet van die aard dat een vervolgonderzoek noodzakelijk is. De confrontatie van de geplande werken en de archeologische resten tonen aan dat een opgraving geen kenniswinst zal opleveren.

7 Samenvatting

Naar aanleiding van stedenbouwkundige handelingen voerde Ruben Willaert nv een proefputtenonderzoek uit op 25mei ter hoogte van de Lousbergskaaï 22 te Gent. In totaal werden 2 proefputten aangelegd.

Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem werden enkel ophogingspakketten aangetroffen die vermoedelijk in verband gebracht kunnen worden met de uitgraving van de Visserij en/of het ophogen van het terrein in de 19de eeuw om het terrein bebouwbaar te maken.

Het archeologisch onderzoek toonde aan dat de aanwezige archeologische resten niet van dien aard zijn dat een vervolgonderzoek noodzakelijk is.

8 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

CAPITEYN A.; CHARLES L. & LALEMAN M.C. 2007, *Historische Atlas van Gent. Een visie op verleden en toekomst*, Amsterdam.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

STAM Gent Archief

Universiteitsbibliotheek Gent

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

9 Bijlagen

9.1 Plannenlijst

Algemeen grondplan, allesporenplan

Profielenplan: schaal 1/20

9.2 Sporenlijst

2021D388
GELO-21 Gent Lousbergkaai

SPORENLIJST

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	AARDSPoor	VULLINGNR	HOOFDKLEUR	INSLUITSEL	Z
1	1	999	REC	1	RO	BKS	6,37
1	1	999	REC	2	RO	BKS	6,37
1	1	999	REC	3	RO	BKS	6,37
1	1	999	REC	4	GR	SXX	6,37
1	1	999	REC	5	BR		6,37
1	1	999	REC	6	BR		6,37
1	1	999	REC	7	BR		6,37
1	1	999	REC	8	BR		6,37
1	1	1	LG	1	BR		5,42
1	1	1	LG	1	BR		5,42
1	2	1	LG	1	BR		5,37
1	2	1	LG	1	BR		5,37
2	1	999	REC	1	WT	BKS	6,31
2	1	999	REC	2	WT	BKS	6,31
2	1	2	LG	1	BR		5,33

9.3 Vondstenlijst

/

9.4 Monsterlijst

/

9.5 Fotolijst

2021D388

GELO-21 Gent Lousbergkaai

FOTOLIJST

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	BOORNR	DIEPTE	OPMERKING
GELO-21_Sfeer_OBSTAKEL GEBOUW_637575497817682948.jpeg	SF							OBSTAKEL GEBOUW
GELO-21_Sfeer_OBSTAKEL GEBOUW_637575497791874259.jpeg	SF							OBSTAKEL GEBOUW
GELO-21_Sfeer_OBSTAKEL GEBOUW_637575497769979835.jpeg	SF							OBSTAKEL GEBOUW
GELO-21_Sfeer_OBSTAKEL GEBOUW_637575497731433146.jpeg	SF							OBSTAKEL GEBOUW
GELO-21_P2_PR4_637575475499894113.jpeg	PR	2			4			
GELO-21_P2_PR4_637575475469051734.jpeg	PR	2			4			
GELO-21_P2_PR4_637575475438126235.jpeg	PR	2			4			
GELO-21_Sfeer_BORING PUT2_637575470654950027.jpeg	SF							BORING PUT2
GELO-21_Sfeer_BORING PUT2_637575470631254543.jpeg	SF							BORING PUT2
GELO-21_Sfeer_BORING PUT2_637575470610844026.jpeg	SF							BORING PUT2
GELO-21_P2_PR3_637575464501343388.jpeg	PR	2			3			
GELO-21_P2_PR3_637575464472640030.jpeg	PR	2			3			
GELO-21_P2_PR3_637575464449695603.jpeg	PR	2			3			
GELO-21_P2_V2_637575461190232274.jpeg	OV	2	2					
GELO-21_P2_V2_637575461163816522.jpeg	OV	2	2					
GELO-21_P2_V2_637575461138868725.jpeg	OV	2	2					
GELO-21_P2_V2_637575461112323810.jpeg	OV	2	2					
GELO-21_P2_V1_637575406089225474.jpeg	OV	2	1					WATERPUT
GELO-21_P2_V1_637575406054021654.jpeg	OV	2	1					WATERPUT
GELO-21_P2_V1_637575406018605717.jpeg	OV	2	1					WATERPUT
GELO-21_P1_V2_637575385638344616.jpeg	OV	1	2					EN VLAK3
GELO-21_P1_V2_637575385611948559.jpeg	OV	1	2					EN VLAK3
GELO-21_P1_V2_637575385585819104.jpeg	OV	1	2					EN VLAK3
GELO-21_P1_PR2_637575385113477768.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384992792165.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384957154097.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384929032236.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384900894562.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384870885133.jpeg	PR	1			2			

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	BOORNR	DIEPTE	OPMERKING
GELO-21_P1_PR2_637575384840539432.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384809177967.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_PR2_637575384783639161.jpeg	PR	1			2			
GELO-21_P1_SP1_637575377523611047.jpeg	DE	1	2	1				
GELO-21_P1_SP1_637575377501737027.jpeg	DE	1	2	1				
GELO-21_P1_PR1_637575361904507544.jpeg	PR	1			1			
GELO-21_P1_PR1_637575361876559264.jpeg	PR	1			1			
GELO-21_P1_PR1_637575361848976826.jpeg	PR	1			1			
GELO-21_P1_PR1_637575361823919609.jpeg	PR	1			1			
GELO-21_P1_PR1_637575361815684825.jpeg	PR	1			1			
GELO-21_P1_V1_SP1_[BORING]_637575357107845949.jpeg	BO	1	1	1		1	90M	STEEDS OPHOGING ZANDIGE KLEI BAKSTEEN
GELO-21_P1_V1_SP1_[BORING]_637575356982481442.jpeg	BO	1	1	1		1	90M	STEEDS OPHOGING ZANDIGE KLEI BAKSTEEN
GELO-21_P1_V1_637575345153761924.jpeg	OV	1	1					
GELO-21_P1_V1_637575345124878845.jpeg	OV	1	1					
GELO-21_P1_V1_637575345098492277.jpeg	OV	1	1					
GELO-21_P1_V1_637575345072586168.jpeg	OV	1	1					
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305400324649.jpeg	SF							terrein
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305371772459.jpeg	SF							terrein
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305344351346.jpeg	SF							terrein
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305312056222.jpeg	SF							terrein
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305279893082.jpeg	SF							terrein
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305257094122.jpeg	SF							terrein
GELO-21_Sfeer_terrein_637575305229966023.jpeg	SF							terrein

